

Internetowe konsultacje społeczne w sprawie programu wspierania mobilności „Twoja pierwsza praca z EURES-em” oraz możliwości wprowadzenia w przyszłości kolejnych unijnych środków sprzyjających wewnątrzunijnej mobilności młodych pracowników

Niniejsze internetowe konsultacje odbywają się w ramach oceny ex-post działania przygotowawczego programu „Twoja pierwsza praca z EURES-em”.

1. O CO W TYM CHODZI?

Mobilność młodych pracowników i...

Swobodny przepływ pracowników w Unii Europejskiej jest prawem zapisanym w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (art. 45) i uregulowanym bardziej szczegółowo w odnośnych przepisach UE¹. Może on przyczyniać się do poprawy alokacji zasobów i służyć jako mechanizm korekty niezrównoważonych rynków pracy.

Jedną z docelowych grup o największej skłonności do przemieszczania się są ludzie młodzi (znajomość języków, chęć zmierzenia się z nowymi doświadczeniami zawodowymi, brak obowiązków rodzinnych itp.). Podjęcie pracy w innym państwie członkowskim i zamieszkanie w odmiennym środowisku kulturowym może być szczególnie atrakcyjne pod względem zdobywania nowych umiejętności i kompetencji. Praca, staż czy praktyczna nauka zawodu za granicą może podnieść umiejętności językowe młodego człowieka, dodać mu pewności siebie i zwiększyć jego zdolności przystosowywania się. Młodzi mobilni pracownicy mogą ponadto stanowić istotne źródło innowacji w przedsiębiorstwach; są oni bardziej elastyczni i otwarci na mobilność i nierzadko bardziej pozytywnie nastawieni do zmian.

Bezrobocie młodzieży stało się głównym skutkiem kryzysu gospodarczego w obszarze polityki zatrudnienia. Bezrobocie młodzieży (poniżej 25 lat) dotyka około 20,4 % młodych osób w UE-28. Stopa bezrobocia młodzieży w poszczególnych państwach członkowskich jest bardzo zróżnicowana: od mniej niż 10 % (Austria, Niemcy) do ponad 40 % populacji aktywnej zawodowo (Grecja i Hiszpania).

Jednak nadal istnieje wiele przeszkód, które w praktyce utrudniają swobodny przepływ. Młodzi ludzie często nie podejmują pracy w innych krajach, ponieważ nie są świadomi, że taka praca istnieje, ze względu na kwestie natury prawnej i praktycznej lub ze względu na koszty przeprowadzki za granicę i niepewność, z jaką jest ona związana. Roczny wskaźnik mobilności transgranicznej (0,2 %)² między krajami UE utrzymuje się na poziomie znacznie niższym od tego, który notuje się w państwach OECD. Jest to

¹ Rozporządzenie (UE) nr 492/2011 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie swobodnego przepływu pracowników wewnątrz Unii (Dz.U. L 141 z 27.5.2011, s. 1) oraz dyrektywa 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich (Dz.U. L 158, z 30.4.2004, s. 77).

² [http://europa.eu/rapid/press-release MEMO-14-541_en.htm](http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-541_en.htm)

zdecydowanie za mało dla dynamicznego rynku pracy o europejskim wymiarze. Dane dotyczące rynku pracy pokazują, że w Europie występują niedobory i nadwyżki siły roboczej, tj. istnieje wiele wakatów, które pozostają nieobsadzone ze względu na brak odpowiednich pracowników.

... ukierunkowany program wspierania mobilności „Twoja pierwsza praca z EURES-em”

Przewodniczący Juncker zaznaczył w swoich wytycznych politycznych, że w latach 2014–2019 Komisja będzie promować mobilność pracowników nie tylko jako prawo do swobodnego przepływu pracowników, lecz także jako gospodarczą szansę – zwłaszcza w obliczu utrzymujących się wakatów, niedopasowania umiejętności oraz wyzwania, jakim jest globalna gospodarka.

Aby ich dostęp do możliwości zatrudnienia w całej Europie był lepszy, młodzi obywatele UE potrzebują informacji, programu kojarzenia ofert zatrudnienia i osób poszukujących pracy oraz wsparcia w postaci pośrednictwa pracy – w miarę możliwości w połączeniu z zachętami finansowymi. Elementy te mogą być zawarte w **ukierunkowanych programach wspierania mobilności** lub w **innych inicjatywach wspierających mobilność**³.

Na potrzeby wewnętrznej mobilności młodych pracowników Komisja rozpoczęła analizę programu „**Twoja pierwsza praca z EURES-em**” (YEFJ), oferującego zindywidualizowaną pomoc w poszukiwaniu pracy i usługi związane z zatrudnianiem młodych ludzi w wieku 18-30 lat, w powiązaniu ze wsparciem finansowym. Program został wdrożony w ramach inicjatywy przewodniej „Mobilna młodzież”⁴ oraz inicjatywy „Szanse dla młodzieży”⁵. W przeciwieństwie do programu ERASMUS+, który wiązał się ze *zdobywaniem wiedzy*, program „Twoja pierwsza praca z EURES-em” oferuje usługi z zakresu *poszukiwania miejsca pracy* – czy to pracy za wynagrodzeniem, stażu czy też możliwości przyuczenia do zawodu – w innym państwie członkowskim, przez okres co najmniej 6 miesięcy. Celem programu jest promowanie przywiązania młodzieży do rynku pracy i jej integracji na rynku pracy.

Na etapie działań przygotowawczych (budżet UE na lata 2011-2013) program „Twoja pierwsza praca z EURES-em” był realizowany w drodze zaproszeń do składania wniosków, mając na celu zapewnienie 5 000 miejsc pracy. Dzięki 15 projektom (12 mln EUR) udzielono wsparcia dla ok. 4 300 młodych ludzi. Innowacyjność tego programu polega na udzielaniu bezpośredniego wsparcia osobom poszukującym pracy oraz małym i średnim przedsiębiorstwom (MŚP) za pośrednictwem uproszczonych schematów kosztowych (np. płatności ryczałtowe i stawki ryczałtowe). Charakter środków wsparcia oraz opis powiązanego wsparcia finansowego w ramach działania przygotowawczego programu „Twoja pierwsza praca z EURES-em” przedstawiono szczegółowo w załączniku II. Przeprowadzony w 2014 r. przegląd śródkresowy⁶ potwierdził znaczenie programu i

³ Zob. załącznik I.

⁴ COM(2010) 477 final.

⁵ COM(2011) 933 final.

⁶ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=1160&newsId=2136&furtherNews=yes>

unijną wartość dodaną, a także fakt, że program stanowi dopełnienie innych unijnych programów w zakresie mobilności.

Od 2014 r. program „Twoja pierwsza praca z EURES-em” jest finansowany w ramach osi EURES Europejskiego programu na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych (EaSI na lata 2014-2020)⁷. W ramach wspomnianego programu Komisja może realizować ukierunkowane programy wspierania mobilności, aby zapełniać wakaty w określonych sektorach, zawodach, państwach lub grupie państw lub działać na rzecz określonych grup pracowników, na przykład młodzieży, która jest skłonna do przemieszczania się, jeżeli stwierdzona została wyraźna potrzeba ekonomiczna.

Przedział wiekowy w ramach EaSI wynosi 18-35 lat zaś zakres geograficzny obejmuje również Norwegię i Islandię (kraje należące do EOG - Europejskiego Obszaru Gospodarczego). Dotacje dla organizacji wdrażających przyznawane są na okres 24 miesięcy. W 2014 r. sfinansowano dwa projekty, każdy o wartości ok. 3,5 mln EUR – EURES we Włoszech i EURES w Szwecji; realizowano je we współpracy z pozostałymi członkami EURES. Celem obu projektów jest znalezienie około 2 400 miejsc pracy. Zaproszenie do składania wniosków z 2015 r., na kwotę ok. 8 mln EUR, obejmowało trzy etapy publikacji w 2015 r. Przyjęto projekt realizowany przez EURES we Francji na kwotę ok 2,5 mln EUR. Na początku 2016 r. przyznany może zostać jeden lub dwa kolejne projekty.

2. CEL NINIEJSZYCH UNIJNYCH INTERNETOWYCH KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Komisja przeprowadza ocenę *ex post* działania przygotowawczego programu „Twoja pierwsza praca z EURES-em”. Celem jest, z jednej strony, skupienie się w szczególności na następujących kryteriach oceny: *efektywności, skuteczności, komplementarności i unijnej wartości dodanej, trwałości, oddziaływaniu działania oraz zarządzaniu działaniem*. Sprawdzone zostanie również *znaczenie* programu oraz jego *spójność*. Z drugiej strony, przeanalizowane zostaną korzyści wynikające z programu, poprzez przeprowadzenie analizy kosztów i korzyści oraz zweryfikowanie potencjalnych skutków różnych wariantów rozwoju tego rodzaju programu w przyszłości.

Celem niniejszych konsultacji społecznych, które zostaną opublikowane we wszystkich językach urzędowych UE, jest zgromadzenie opinii i uwag różnych zainteresowanych stron na terytorium Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG)⁸, przede wszystkim beneficjentów programu lub jego wykonawców, zainteresowanych stron na rynku pracy i obywateli. Kwestionariusz skupi się zarówno na pytaniach służących ocenie *ex-post*, jak i wszelkich możliwych scenariuszach programu „Twoja pierwsza praca z EURES-em” w przyszłości.

Chcielibyśmy usłyszeć Państwa opinie!

Odpowiedź na zawarte w kwestionariuszu pytania zajmie Państwu tylko kilka minut. Państwa uwagi są bardzo ważne. Mogą Państwo przesyłać nam swoje opinie od stycznia

⁷ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1083&langId=pl>

⁸ UE-28, a także Norwegia, Islandia i Liechtenstein

do kwietnia 2016 r.⁹. Skonsolidowane i anonimowe podsumowanie analityczne wszystkich odpowiedzi na pytania zawarte w kwestionariuszu zostanie załączone do ostatecznego sprawozdania z oceny *ex-post* i opublikowane na portalu Europa.

Czy mają Państwo pytania dotyczące niniejszych konsultacji?

Prosimy o kontakt pod adresem: EMPL-CONSULTATION –YFEJ@ec.europa.eu

Więcej informacji na temat programu „Twoja pierwsza praca z EURES-em”

<http://eures.europa.eu>

<http://ec.europa.eu/social/yourfirsteuresjob>

ZASTRZEŻENIE PRAWNE

Prosimy zwrócić uwagę, że niniejszy kwestionariusz wiąże jedynie służby Komisji zaangażowane w jego przygotowanie, został opracowany jako podstawa do zgłaszania uwag i nie przesądza o końcowej formie jakiegokolwiek decyzji podjętej przez Komisję.

Prosimy zapoznać się z **oświadczeniem o ochronie prywatności** zawierającym ważne informacje na temat przetwarzania danych osobowych i treści odpowiedzi.

Dziękujemy za współpracę!

Załącznik I:

Unijne i krajowe instrumenty promujące mobilność młodzieży

- **EURES**

UE ułatwia swobodny przepływ pracowników i ich mobilność wewnątrzunijną, udzielając wsparcia sieci **EURES**¹⁰. EURES to sieć zawiązana między publicznymi służbami zatrudnienia w 28 krajach UE, Norwegii, Islandii i Liechtensteinie (Szwajcaria również w niej uczestniczy) oraz Komisją, której celem jest zagwarantowanie przejrzystości rynków pracy.

Zainicjowana w 1993 r. sieć EURES służy wymianie informacji o wolnych miejscach pracy i wniosków o zatrudnienie, a także zawiera informacje dotyczące warunków życia i pracy. Ułatwia ona wewnątrzunijną mobilność pracowników – we wszystkich zawodach oraz we wszystkich kategoriach wiekowych.

Kluczowe zadania członków EURES to informowanie osób poszukujących pracy i pracodawców o mobilności zawodowej oraz udzielanie im pomocy w tym zakresie. Takie działania są realizowane na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym, w formie e-usług, infolinii, targów pracy i urzędów publicznych służb zatrudnienia. Sieć zatrudnia

⁹ Zobacz dane: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=333&langId=en>

¹⁰ <http://eures.europa.eu>

ponad 1 000 doradców EURES. Na szczeblu UE Komisja Europejska uruchomiła portal internetowy, który udostępnia oferty pracy, bazę CV oraz informacje o warunkach życia i pracy w państwach członkowskich. Komisja Europejska udziela organizacjom wsparcia horyzontalnego także w innej postaci: w formie programu szkoleniowego, portalu zarządzania wydarzeniami (Europejskie Dni Pracy w Internecie), narzędzi komunikacji wewnętrznej, punktu informacyjnego na portalu oraz działań z zakresu wzajemnego uczenia się, w tym w zakresie tego, jak skutecznie i oszczędnie kontaktować się z pracodawcami i osobami poszukującymi pracy.

Sieć EURES przechodzi obecnie reformę, zapoczątkowaną w 2014 r. na podstawie decyzji wykonawczej Komisji z listopada 2012 r. (2012/733/UE). Celem reformy jest przekierowanie sieci EURES w kierunku bardziej zorientowanym na wyniki i uczynienie efektywniejszą pod względem usług. W styczniu 2014 r. Komisja Europejska przedstawiła wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie europejskiej sieci służb zatrudnienia, w celu zastąpienia rozdziału II rozporządzenia (UE) nr 492/2011 oraz dalszej modernizacji sieci EURES. Jest to najważniejszy instrument UE służący promowaniu mobilności w UE w myśl art. 46 TFUE. Projekt aktu regulacyjnego znajduje się na końcowym etapie procesu legislacyjnego; wejście aktu w życie przewidziano na 2016 r.

Wspieranie wewnętrznej mobilności pracowników

W ramach swojego programu prac na 2016 r. Komisja przedstawi *pakiet dotyczący mobilności pracowników*. Celem pakietu jest wspieranie mobilności pracowników oraz zwalczanie nadużyć poprzez lepszą koordynację systemów zabezpieczenia społecznego oraz ukierunkowany przegląd dyrektywy dotyczącej delegowania pracowników. Pakiet (komunikat) może również zawierać informacje o wzmocnionej sieci EURES, a także o programie „Twoja pierwsza praca z EURES-em” i jego przyszłości jako programie wspierania mobilności.

- **Unijne programy wspierania mobilności**

Na szczeblu europejskim podejmowane są działania służące mobilności, takie jak program na rzecz kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu **Erasmus+** (na lata 2014-2020)¹¹ lub unijny program wymiany przedsiębiorców – **program Erasmus dla młodych przedsiębiorców**¹².

Mobilność młodzieży oraz jej integracja na rynku pracy jest wspierana już w ramach programu Erasmus+ – za pośrednictwem możliwości kształcenia zawodowego. Działania te koncentrują się przede wszystkim na oferowaniu doświadczeń w zakresie mobilności edukacyjnej, gromadzonych w innym państwie członkowskim; chodzi tu zwłaszcza o kształcenie i szkolenie zawodowe jako część programu nabywania kwalifikacji przez studentów i osoby uczące się zawodu w ich krajach pochodzenia. W ramach programu Erasmus dla młodych przedsiębiorców, który skierowany jest nie tylko do młodzieży, potencjalni i początkujący przedsiębiorcy zyskują – za pośrednictwem wymiany z doświadczonymi przedsiębiorcami – wiedzę niezbędną dla utworzenia i prowadzenia nowego przedsiębiorstwa.

¹¹ http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/index_pl.htm

¹² <http://www.erasmus-entrepreneurs.eu/index.php?lan=pl>

- **Instrumenty krajowe**

W niektórych państwach członkowskich na szczeblu krajowym dostępne są inne środki i programy służące mobilności pracowników w obrębie danego państwa oraz całej UE. Charakter takich instrumentów, ich zakres i cele są bardzo zróżnicowane. W dużym stopniu państwa członkowskie polegają na usługach sieci EURES. Tylko kilka krajów oferuje bezpośrednie wsparcie finansowe i zindywidualizowane programy służące krajowej i wewnątrzunijnej mobilności pracowników. Niektóre z tych środków są współfinansowane przez EFS.

Jeżeli chodzi o EFS na lata 2014–2020, zwrócono się do państw członkowskich o włączenie wewnątrzunijnej mobilności pracowników i działań EURES na terytorium krajowym do ich programów operacyjnych realizowanych w ramach EFS. Nie wszystkie państwa członkowskie podjęły taką decyzję.

PRZEGLĄD DZIAŁANIA PRZYGOTOWAWCZEGO PROGRAMU „TWOJA PIERWSZA PRACA Z EURES-EM”*

CZYM JEST PROGRAM „TWOJA PIERWSZA PRACA Z EURES-EM”?	„Twoja pierwsza praca z EURES-em” to unijny projekt pilotażowy wspierający mobilność, wdrażany w okresie od 2012 do 2015 r. Celem programu jest udzielenie pomocy młodym ludziom w znalezieniu pracy lub szkolenia w miejscu pracy w jednym z innych państw członkowskich, a pracodawcom - w znalezieniu pracowników na trudne do obsadzenia stanowiska.	
GRUPY DOCELOWE	Osoby młode	Pracodawcy
KRYTERIA KWALIFIKOWALNOŚCI DLA GRUP DOCELOWYCH	<ul style="list-style-type: none"> • Wiek od 18 do 30 lat w momencie składania wniosku • Obywatelstwo UE 28 i prawo pobytu w jednym z państw członkowskich • Poszukiwania pracy w innym kraju UE 28 • Kandydat niekoniecznie po raz pierwszy poszukuje pracy za granicą • Posiada jakiegokolwiek kwalifikacje lub doświadczenie zawodowe 	<ul style="list-style-type: none"> • Wszystkie organizacje/przedsiębiorstwa posiadające zarejestrowaną działalność w jednym z państw UE 28, niezależnie od wielkości przedsiębiorstwa lub sektora gospodarczego • Zgodność z przepisami prawa pracy i przepisami podatkowymi, które mają zastosowanie w państwie prowadzenia działalności • Małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP, tj. firmy zatrudniające do 250 pracowników) mogą korzystać ze wsparcia finansowego
PRAKTYKA ZAWODOWA	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Miejsca pracy (wezwanie 1 & 2) + staże i praktyki (przyuczanie do zawodu) (wezwanie 3)</i> • W jednym z krajów UE 28, innym niż kraj zamieszkania kandydata • Zgodność z krajowym prawem pracy i ochrony socjalnej, pod warunkiem otwartych i przejrzystych informacji o prawach i obowiązkach stron • Gwarancja zapłaty (tj. wynagrodzenia) oraz pisemny stosunek umowny na okres co najmniej 6 miesięcy • Miejsce pracy w pełnym lub niepełnym wymiarze godzin (co najmniej 50 % ekwiwalentu miejsca w pracy w pełnym wymiarze) • Miejsca praktyk oraz przyuczenia do zawodu muszą wiązać się z gwarancją w postaci odpowiedniego celu związanego z uczeniem się w miejscu pracy oraz ze środkami wsparcia, a także muszą wiązać się z odpowiednim uznaniem wyników (tj. świadectwem/pisemnym oświadczeniem) 	
WYŁĄCZENIA	<ul style="list-style-type: none"> • Obywatele, pracodawcy i miejsca pracy spoza krajów UE 28 • Pracownicy delegowani • Miejsca pracy w instytucjach i organach UE lub w innych podobnych organizacjach międzynarodowych lub agencjach (np. ONZ, OECD, Radzie Europy itd.) • Miejsca pracy sezonowe i inne tymczasowe miejsca pracy, w przypadku których umowny czas pracy wynosi mniej niż 6 miesięcy • Staże zawodowe lub wszelkie inne formy szkolenia, które stanowią część obowiązkowych wymogów związanych z uzyskiwaniem świadczeń, np. w opiece zdrowotnej lub w zakresie zawodów 	

	prawniczych
--	-------------

		Osoby młode		Pracodawcy (MŚP)	
		Środek pomocy	Wkład finansowy (kwota na kandydata)	Środek pomocy	Wkład finansowy (kwota na pracodawcę)
ŚRODKI POMOCY	BEZPOŚREDNIA POMOC FINANSOWA	<i>Dodatek na podróż w celu przeprowadzenia rozmowy kwalifikacyjnej</i> <i>(dowolne państwo członkowskie)</i>	Od 200 EUR do 300 EUR, w zależności od odległości (< lub => 500/km)	Program integracji nowych mobilnych pracowników, uczniów lub praktykantów; Może on obejmować co najmniej jeden z następujących elementów (szkolenie podstawowe): <ul style="list-style-type: none"> — wstępne szkolenie zawodowe — kurs językowy Każdy z powyższych elementów może być połączony ze wsparciem administracyjnym i ułatwieniami związanymi z odnalezieniem się w nowym miejscu (kompleksowe szkolenie).	Zmienna wartość od 400 do 1 200 EUR na jednego kandydata, w zależności od kraju przeznaczenia i rodzaju programu integracji (podstawowy lub kompleksowy)
		<i>Dodatek z tytułu przeniesienia</i>	Zmienna wartość od 600 do 1 200 EUR, w zależności od kraju przeznaczenia		
		<i>Kurs językowy</i>	Zwrot zadeklarowanych kosztów rzeczywistych do kwoty 1 200 EUR		
		<i>Uznawanie kwalifikacji</i>	Zwrot zadeklarowanych kosztów rzeczywistych do kwoty 1 000 EUR		
		<i>Uzupełniający dodatek z tytułu przeniesienia</i>	Zwrot zadeklarowanych kosztów kwalifikowalnych do kwoty 500 EUR		
	INNE ŚRODKI WSPARCIA	Służby zatrudnienia programu „Twoja pierwsza praca z EURES-em”, których zadaniem jest udostępnianie młodym kandydatom obszernego pakietu usług wsparcia - od etapu poprzedzającego zatrudnienie, aż po etap następujący po zakończeniu zatrudnienia. Dostępne mogłyby być następujące usługi <u>bezpłatne</u> : <ul style="list-style-type: none"> — Szkolenie przygotowawcze (kurs językowy poprzedzający wyjazd lub po przyjeździe lub inne potrzeby szkoleniowe) dla 			

		<p>wszystkich kandydatów, którzy przeszli wstępny etap selekcji;</p> <p>— Wsparcie mentorskie dla zatrudnionych stażystów i osób uczących się zawodu;</p>	
--	--	---	--

** Począwszy od 2014 r. program „Twoja pierwsza praca z EURES-em” jest kontynuowany jako ukierunkowany program wspierania mobilności „Twoja pierwsza praca z EURES-em” w ramach osi EURES Europejskiego programu na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych, po następujących niewielkich modyfikacjach: a) przedział wiekowy młodych kandydatów wydłużono do 35 lat; b) rozszerzono zasięg geograficzny na kraje EFA/EOG, tj. Norwegię i Islandię oraz, c) dokonano przeglądu kwot przeznaczonych na finansowanie wsparcia.*